

به نام خدا

نگرشی بر اصول انبارداری و کنترل موجودی

مؤلف :

وحید غلامی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

سرشناسه: غلامی، وحید، ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور: نگرشی بر اصول انبارداری و کنترل موجودی / مولف: وحید غلامی
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری: ۹۴ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۵۲-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیفا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: نگرشی بر اصول انبارداری و کنترل موجودی
رده بندی کنگره: TP ۹۸۳
رده بندی دیویی: ۶۶۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۹۶۴۵۲۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیفا

نام کتاب: نگرشی بر اصول انبارداری و کنترل موجودی
مولف: وحید غلامی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۴۵۲-۷
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست

مقدمه	۷
فصل اول: نظام مدیریت انبارها	۹
تعریف انبار :	۹
جایگاه انبار :	۹
اهداف و وظایف انبارها :	۱۱
انواع انبارها از نظر فرم ساختمانی :	۱۲
تعریف سیستم انبار داری :	۱۴
انواع موجودی های انبارها :	۱۵
طبقه بندی	۱۶
نکات مهم در طبقه بندی کالاها :	۱۶
انواع طبقه بندی کردن کالاها :	۱۷
کد گذاری کالاها	۱۷
تعریف کد گذاری :	۱۷
فوائد کد گذاری :	۱۷
انواع روش های کد گذاری :	۱۸
فصل دوم: نظام سیستم اطلاعاتی انبار	۲۵
تعریف سیستم های اطلاعاتی انبار و نتایج اجرای آن :	۲۵
متداول ترین فرم های مورد استفاده در سیستم اطلاعاتی انبار	۲۶

بخش های درگیر در سیستم اطلاعاتی انبارها :	۳۳
اهم مراحل سیستم تدارکات مواد و غیره :	۳۴
سیستم اطلاعاتی انبارها و نقش کامپیوتر در آن :	۳۶
مراحل ایجاد سیستم کامپیوتری :	۳۷
فصل سوم: انواع سیستم کنترل موجودی و برنامه ریزی و کنترل موجودی ها	۴۱
فعالیت مربوط به موجودی را میتوان در دو بخش بررسی نمود	۴۱
مدیریت موجودی ها:	۴۱
کنترل موجودی ها:	۴۱
تعریف موجودی:	۴۲
اهمیت موجودی ها:	۴۲
مواضع مختلف بخش ها و گروههای درون سازمان نسبت به حجم موجودی ها:	۴۳
هزینه های نگهداری و انبار کردن موجودی ها:	۴۳
انواع مدل های کنترل موجودی:	۴۵
حداکثر موجودی:	۴۶
نقطه سفارش:	۴۷
آنالیز A. B.C در کنترل موجودی انبار:	۴۷
کنترل موجودی به روش (Economic order quantity E.O.Q)	۵۱
فصل چهارم: تاثیر مستقیم کنترل موجودی	۸۵
تأثیر کنترل موجودی کالا بر سودآوری شرکتها	۸۵

- ۸۵ آیا انبار کالای شما تحت کنترل است؟
- ۸۶ صورتهای مواد
- ۸۶ سیاستهای دریافت
- ۸۷ تغییرات مهندسی
- ۸۸ گزارش ضایعات
- ۸۹ زمان دریافت کالا
- ۸۹ نشانه های سفارش مجدد
- ۹۰ موجودی کالا یک دارایی نیست
- ۹۱ گردش موجودی کالا

مقدمه

محققین و علمای علم مدیریت ، مدیریت را علم و هنر اداره کردن و سرپرستی نمودن گروهی از افراد در جهت نیل به اهدافی خاص تعریف نموده اند و یا عده ای دیگر آنرا بنابر وظایف مدیر، علم و هنر برنامه ریزی ، سازماندهی ، هدایت و انگیزش ، هماهنگی و کنترل فعالیت های سازمان مطابق با اهداف و برنامه های از قبل تعیین شده دانسته اند و سایمن مدیریت را تصمیم گیری می داند و آن نیز انتخاب یک بدیل یا گزینه و راه حل میان راه حل ها یا راهکارهای متعدد است بنحوی که اثربخشی و کارایی سازمان توأمان فراهم آید . مدیران سازمان در پی آن هستند که با حداقل امکانات حداکثر استفاده و مطلوبیت را از آن خود و سازمان خود نمایند . یکی از ابعاد بسیارمهم سازمان بعنوان نظام فنی و اجتماعی در حال حاضر ، بهترین شیوه بکارگیری از دارائیهای موسسه است و همچنین می دانیمکه قسمت عمده ای از دارائیهای موسسات در موجودیهای انبارهای آن مؤسسات نهفته و انباشته شده است و مدیریت مالی و تدارکات و انبارها در صددند تا بهتری ترکیب بهینه ای را که متضمن حداکثر سود یا حداقل هزینه برای مؤسسه باشد را معین بنمایند و در این راستا از فنون و علم مدیریت صنعتی بهره ای شایان می برند چرا که زمان و هزینه از عناصر اصلی تصمیم گیری مدیریت بشمار می آید . جهت تصحیح سیستم های انبارداری و طراحی آنها و همچنین طراحی مدل هایی متناسب با مؤسسات اشراف دانش بر علوم مختلف و تکنیک های متنوع حاصل از رشته های مختلف ضروریست ولذا در این مجموعه به صراحت مشاهده می شود که چگونه از تکنیک های نموداری یا گرافیکی ، جداول و ابزارهای هندسی و کمی ریاضی و رفتاری و تحلیلی و سایر دروس جهت نیل به هدف بهبود در سیستم های انبارداری بهره گرفته می شود .

امروزه یکی از مشکلات مهم در مؤسسات صنعتی و بازرگانی ، عدم وجود طراحان و مدیران و گردانندگان انبارهاست . تعداد محدودی از مؤسسات تولیدی هستند که کمی بیش به اهمیت کنترل مواد و کالاها استفاده از سیستم های کنترل موجودی انبار بعنوان ابزاری مدیریتی واقفند و اقداماتی جهت برقراری آن نموده اند و بقیه فاقد سیستم صحیح انبارداری می باشند . اینگونه مؤسسات بعلت عدم دسترسی به اطلاعات درست و به موقع از موجودیها و میزان و نوع آنها قادر به تهیه وتدارک موجودیهای موردنیاز ، به موقع و با صرفه کامل و مسلم است که دچار مشکلاتی در این زمینه اند و در جستجوی متخصصین انبارداری نیز غالباً به افراد بدون آمادگی و معلومات برخورد می نمایند و چون تکامل صنعت بدون کاربرد روشهای نوین و فنون پیشرفته عملی نخواهد بود ، لزوم این افراد مطلع و حرفه ای هر چه بیشتر از پیش مشهود می شود و هدف ما نیز در این مجموعه ارائه مطالبی نسبتاً جامع در خصوص سیستم ها و مدل های انبارداری و برنامه ریزی کنترل موجودی انبارهاست .

لذا سعی شده تا از مطالب متفرقه و حاشیه ای و مبسوط غیرضروری تا حد امکان خودداری شود و لذا این مجموعه چکیده برداری شده است. امید است که این مجموعه گامی باشد هر چند کوچک در راه شناخت راهکارهای موردنیاز مدیریت سیستم های انبارداری و آرزوی ما رضایت حق تعالی است که هیچ هدفی والاتر از قرب به او و رضایت و خشنودی او نیست .

انشاء الله

مهندس وحید غلامی

تابستان ۱۴۰۵

فصل اول

نظام مدیریت انبارها

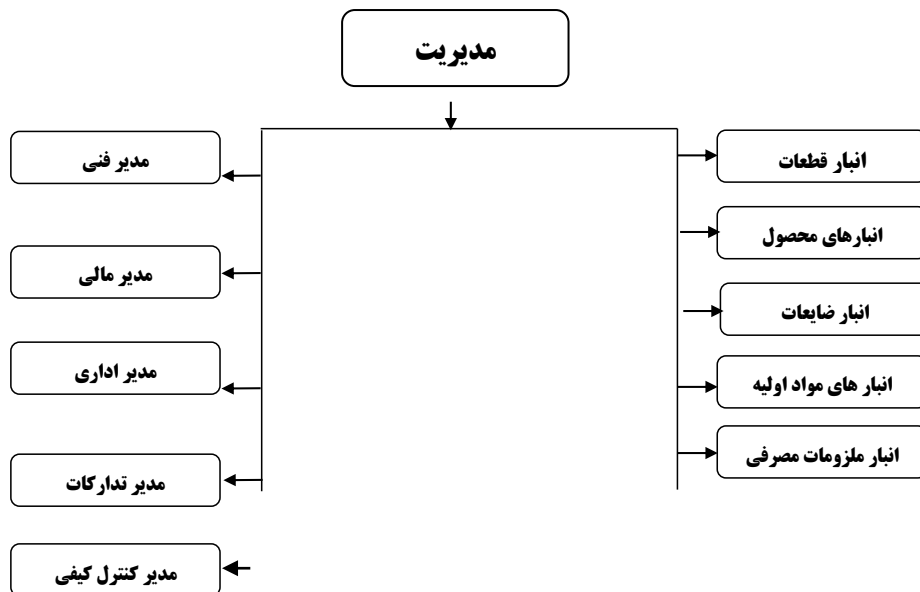
تعریف انبار :

بطور کلی انبار محل و فضایی است که یک یا چند نوع کالای بازرگانی - صنعتی یا مواد اولیه یا فراورده های مختلف در آن نگهداری می شود یا می توان گفت محل و فضایی است که در آن مواد اولیه برای ساخت محصولات ، کالای نیمه ساخته ، مواد و لوازم مصرفی ، قطعات یدکی ماشین آلات ، ابزار آلات و اجناس اسقاط نگهداری می شود آنهم بر اساس سیستم صحیح طبقه بندی .

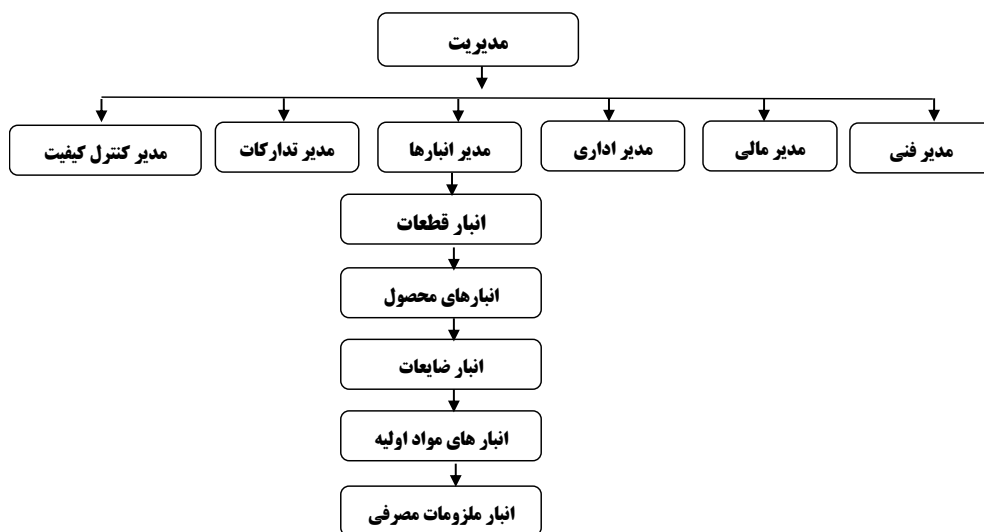
جایگاه انبار :

سازماندهی سازمان های مختلف بنابر نیازهای آنان متفاوت است ، گاهی در بعضی مؤسسات انبار زیر نظر مستقیم مدیرعامل قرارداد و تحت نظر مدیر انبار نیز انبارهای مختلفی مانند انبار مواد ، قطعات ، محصولات ، ضایعات و ... قرار دارد .

ساختار سازمانی انبارها : فلوچارت (۱)

ساختار سازمانی انبارها : فلوچارت (۱)

اهداف و وظایف انبارها :

- ۱) برنامه ریزی و مراقبت جهت حفظ مقدار موجودی هر یک از اقلام کالاهای موردنیاز سازمان در حد مطلوب خود .
- ۲) همکاری و مساعدت در خرید و تأمین و تهیه کالاها و کنترل و دریافت کالای خریداری شده

- ۳) نگهداری کالا در انبار بنحو صحیح و تسریع در امر تحویل با رعایت مقررات و دستورالعمل های سازمان .

انواع انبارها از نظر فرم ساختمانی :

(۱) انبارهای پوشیده : که از تمام اطراف بسته است و دارای سقف و وسایل ایمنی کامل می باشند .

(۲) انبارهای هانگارد یا سرپوشیده : این انبارها دارای سقف بوده ولی چهار طرف آن باز است (محافظ آفتاب و باران)

۳) انبارهای باز یا محوطه : این انبار بصورت محوطه بوده و جهت نگهداری ماشین آلات و لوازم سنگین مورد استفاده قرار می گیرد .

تعریف سیستم انبار داری :

سیستم انبار داری مجموعه ای تشکیل شده از اجزاء مختلف و به هم پیوسته که تمام آنها با هدف ایجاد کنترل و نگهداری صحیح که همانا رسالت انبار و انبارداری است در تعامل با همدیگر می باشند

بررسی وظایف انباردار :

الف (وظایف انباردار قبل و ابتدای ورود کالا به انبار:

۱- تهیه برگ درخواست خرید کالا

۲- تحویل گرفتن کالا پس از خرید توسط متولیان

۳- طبقه بندی و قرار دادن در مکان مناسب

ب) وظایف انباردار هنگامی که کالا در انبار می باشد

۱- اعمال و رعایت طبقه بندی

۲- رعایت نکات ایمنی و حفاظتی در محدوده انبار (کالا، فردی و مکان انبار)

۳- برنامه ریزی و کنترل موجودی ها (اغلب موارد فقط کنترل موجودی ها)

ج) وظایف انباردار هنگام خروج کالا

۱- صدور حواله انبار ، شمارش و تحویل دادن کالای مورد نظر

۲- رعایت نکات مربوط به FIFO و یا LIFO

انواع موجودی های انبارها :

۱) مواد اولیه: برای ساخت محصولات که به مواد خام مشهور است .

۲) کالای در جریان ساخت : که شامل بهای ناقص دستمزد و مواد و هزینه های سربار ساخت می باشند .

۳) کالاهای ساخته شده : کالاهای آماده برای فروش یا توزیعی هستند که ممکن است تهیه شده یا ساخته شده باشند .

۴) اجناس خریداری شده برای فروش : که در مؤسسات تجاری و توزیع کننده این نوع موجودی بیشتر به چشم می خورند .

۵) مواد و لوازم مصرفی : که در تولید غیرمستقیم مؤثرند مثل گریس ، روغن ، ملزومات و غیره .